Інформаційні матеріали з питань протидії торгівлі людьми

18 жовтня в Україні відзначається Європейський день боротьби з торгівлею людьми, який покликаний вчергове нагадати про необхідність об'єднання зусиль органів державної та місцевої влади, громадських організацій з метою підвищення рівня обізнаності населення щодо потрапляння у ситуацію торгівлі людьми та небайдужості громадськості до цього явища.

Національна гаряча лінія з попередження домашнього насильства, торгівлі людьми та ґендерної дискримінації

Якщо Ви потребуєте психологічної або юридичної консультації, звертайтеся:

0 800 500 335 *(з мобільного або стаціонарного)* або **116 123** *(з мобільного)*

Профілактика торгівлі людьми

У лексиконі сучасного українського суспільства усе частіше вживається термін **«трафікінг»** або ж «торгівля людьми». Здавалося б, людство давно забуло про явище работоргівлі, яке більшість з нас асоціюють з давньою та середньовічною історією – кріпацтвом, «чорним рабством» та іншими подібними явищами. Проте, як свідчать факти, работоргівля є цілком сучасною реалією, чиє існування має потужне економічне підґрунтя. Ця проблема має глобальний характер, адже постраждати від торгівлі людьми може людина будь-якого віку, статі, походження, з будь-якою освітою і рівнем достатку.

Україна насамперед вважається країною походження постраждалих від торгівлі людьми. Але останніми роками вона стала також країною призначення. Так іноземці, що приїжджають в Україну із країн, де військові конфлікти продовжуються десятиріччями, у пошуках безпечного місця проживання можуть постраждати від торгівлі людьми на території України, так само, як і громадяни України, можуть потрапити у схожу ситуацію у власній країні.

Об’єднаними зусиллями світова спільнота може протидіяти торгівлі людьми: підвищення рівня інформованості населення; превентивна робота; виявлення випадків торгівлі людьми; посилення відповідальності за правопорушення, пов’язані з торгівлею людьми; ідентифікація та реабілітація жертв торгівлі людьми; надання всебічної допомоги постраждалим від торгівлі людьми; захист їх правового статусу та соціальна реінтеграція – ось приоритетні завдання суспільства у сфері протидії торгівлі людьми.

Верховна Рада України ухвалила 20.09.2011р. Закон **«Про протидію торгівлі людьми»**. У Законі визначено основні напрями реалізації державної політики, спрямованої на протидію торгівлі людьми; повноваження органів виконавчої влади під час здійснення заходів з протидії торгівлі людьми; механізм запобігання торгівлі людьми, боротьби з нею, надання допомоги та захисту постраждалим особам. Також закон визначає права постраждалих від торгівлі людьми осіб, які звернулися за допомогою; засади міжнародного співробітництва у сфері протидії торгівлі людьми. Крім того, передбачено посилення відповідальності за правопорушення, пов`язані з торгівлею людьми.

Торгівля людьми заборонена і карається законом України за статтею 149 кримінального кодексу.

Що таке торгівля людьми

Визначення торгівлі людьми міститься в Протоколі ООН про попередження та припинення торгівлі людьми, який доповнює Конвенцію ООН проти транснаціональної організованої злочинності:

а) **«Торгівля людьми»** означає здійснення з метою експлуатації вербування, перевезення, передачу, приховання чи утримання людей шляхом погрози силою або її застосування чи інших форм примушення, викрадення, шахрайства, обману, зловживання владою або уразливістю стану або шляхом підкупу у вигляді платежів або користі для отримання згоди особи, що контролює іншу особу. Експлуатація включає, як мінімум, експлуатацію проституції інших осіб або інші форми сексуальної експлуатації, примусову працю або послуги, рабство або звичаї, подібні рабству, підневільний стан або вилучення органів;

б) згода жертви торгівлі людьми на заплановану експлуатацію, зазначену вище, не береться до уваги, якщо було використано будь-якій із засобів впливу, що перелічені в п.а);

в) вербування, перевезення, передача, приховування або здобуття дитини для цілей експлуатації вважаються «торгівлею людьми» навіть в тому випадку, якщо вони не пов’язані із застосуванням якого-небудь із засобів впливу, що зазначені в п.а);

г) ***«дитина»*** означає будь-яку особу, що не досягла 18 річного віку.

Хто є постраждалим від торгівлі людьми

Постраждалими від торгівлі людьми є чоловіки, жінки та діти всіх національностей та класів. Постраждалими часто є честолюбні молоді люди, які шукають на кращі економічні можливості. Злочинці користуються їх надіями та мріями та продають їх в експлуатацію та рабство.

Більшість постраждалих від торгівлі людьми вважають, що їхнє рішення мігрувати у пошуках кращого працевлаштування – це підконтрольний їм процес. Вони не усвідомлюють, що від самого початку їх обманюють аби лише створити ситуацію, в якій їх можна буде експлуатувати.

Постраждалим від торгівлі людьми можете бути Ви чи хтось, кого Ви добре знаєте.

Як запобігти рабству

Запам'ятайте і розкажіть своїм рідним та друзям про 10 правил безпеки:

1. Не вірте рекламі фірми, яка не відповідає вимогам законодавства України (не вказує повної назви фірми, її адреси, номеру ліцензії та органу ліцензування, що її видав). Торгівці людьми можуть ввести Вас в оману, використовуючи:
2. Різноманітні фірми-посередники з працевлаштування за кордоном;
3. Туристичні, шлюбні та модельні агенції, служби знайомства, агенції шоу – бізнесу;
4. Оголошення, рекламу в ЗМІ та Інтернеті;
5. Незнайомих людей, а часом навіть Ваших родичів, друзів, сусідів, знайомих.
6. Не ведіть переговори про навчання, працевлаштування чи шлюб наодинці з агентом:
7. Запросіть взяти участь у переговорах довірену особу – це може бути Ваш юрист або хтось із Ваших близьких.
8. Перевірте, чи має фірма ліцензію на надання відповідних послуг (навчання, працевлаштування за кордоном). Таку інформацію Ви можете отримати в Державному центрі зайнятості Міністерства праці та соціальної політики України.
9. Зв'яжіться з Посольством країни, куди Ви плануєте подорож та дізнайтесь про правила щодо працевлаштування або навчання іноземців.
10. Особисто оформлюйте пакет документів та самі сплачуйте за послуги. Це не дасть можливості торгівцям людьми втягнути Вас у боргову залежність або вчинити злочин стосовно інших осіб за Вашими документами. Не користуйтеся послугами незнайомих осіб, які пропонують Вам допомогу в оформленні виїзних документів, продовженні терміну перебування на території іноземної держави.

Майте на увазі:

• Термін перебування у іноземній країні зазначено у візі.

• Туристична чи гостьова віза не дають право на легальне працевлаштування. Це незаконно.

- Обов'язково укладайте відповідний контракт, складений зрозумілою для Вас мовою у двох примірниках, один з яких залишається у Вас.
- За жодних обставин нікому не довіряйте документів, що засвідчують Вашу особу.
- Обов'язково залиште рідним ксерокопію свого паспорта громадянина України, закордонного паспорта, візи, контракту про навчання чи працевлаштування,

свідоцтва про народження, проїзних документів та нещодавно зроблені фотографії, а також номер телефону й адресу, де Ви збираєтеся зупинитися.

• Візьміть за правило постійно телефонувати рідним у домовлений день та час. Заздалегідь домовтесь з рідними про «кодове слово» у розмові, на випадок, якщо Ви не зможете вільно розмовляти по телефону, перебуваючи під чиїмось наглядом.

- Зробіть та тримайте при собі копії національного та закордонного паспортів. Це значно спростить процедуру відновлення документів для повернення в Україну.
- Не ставте себе в залежне положення, приймаючи подарунки або позичаючи гроші
- Якщо Ви опинилися у скрутному становищі за межами України, звертайтеся по допомогу до:
- Посольства або Консульства України у країні Вашого перебування, де Вам допоможуть отримати документи, що засвідчують Вашу особу, і повернутися на Батьківщину.
- Національного товариства Червоного Хреста або Червоного Півмісяця, де Вам можуть надати можливість відновити зв'язок з рідними та повідомити їм про своє скрутне становище.
- Міжнародних, громадських, благодійних організацій, де Ви також зможете отримати допомогу та підтримку.

• Заздалегідь підготуйте та тримайте при собі перелік організацій, із зазначенням адреси та номерів телефонів, що працюють у сфері протидії ***Торгівлі людьми***.

ТЕПЕР ***Ви знаєте більше про проблему торгівлі людьми та можете захистити себе!***

ІДЕНТИФІКАЦІЯ СИТУАЦІЙ ТОРГІВЛІ ДІТЬМИ

Торгівля людьми – це здійснення незаконної угоди, об'єктом якої є людина, а так само вербування, переміщення, переховування, передача або одержання людини, вчинені з метою експлуатації, у тому числі сексуальної, з використанням обману, шахрайства, шантажу, уразливого стану людини або із застосуванням чи погрозою застосування насильства, з використанням службового становища або матеріальної чи іншої залежності від іншої особи.

Закон України «**Про протидію торгівлі людьми**»

Торгівля людьми є кримінальним злочином (стаття 149 Кримінального кодексу України)

Діти – незахищена категорія населення.
Їхні психологічні та фізичні здібності знаходяться на стадії розвитку, вони мають обмежену здатність визначати ризиковані ситуації та дії і захищатися від них.

До запобігання та протидії торгівлі людьми мають бути залучені всі зацікавлені сторони:

- педагоги/ні,
- соціальні педагоги/ні,
- психологи/ні,
- соціальні працівники/ці,
- працівники/ці Національної поліції,
- загалом усі дорослі.

Необхідно виявляти потенційних чи реальних постраждалих від торгівлі людьми на ранніх етапах, адже це є основою для зниження їхньої вразливості та своєчасного надання їм захисту та допомоги.

Україна Ла Страда

національна гаряча лінія для дітей та молоді

Будуємо Європу для дітей та разом з дітьми

COUNCIL OF EUROPE
CONSEIL DE L'EUROPE

СПЕЦИФІЧНІ ОЗНАКИ, ЯКІ ДОПОМОЖУТЬ РОЗПІЗНАТИ, ЩО ДИТИНА Є ПОСТРАЖДАЛОЮ АБО ЙМОВІРНО ПОСТРАЖДАЛОЮ ВІД ТОРГІВЛІ ДІТЬМИ:

- **тілесні ушкодження та травми, що не відповідають поясненням причин їх виникнення;**
- **дитина недоглянута, голодна або має неохайний зовнішній вигляд;**
- **постійна фізична чи психологічна втома** (сонливість, засипання на уроці, коливання концентрації уваги, відсутність інтересу до уроків, неможливість зосередитися на них);
- **усамітнення чи ізоляція;**
- **виснаження, розгубленість, пасивність, невпевненість, заціпенілість;**
- **труднощі в контролі емоцій: гніву, люті, смутку;**
- **депресія, страх, тривога, ознаки сплутаності свідомості, фобії або панічні атаки;**
- **просторова та часова дезорієнтація;**
- **почуття провини за своє становище;**
- **ознаки зловживання седативними засобами або залежності;**
- **уникнення зорового контакту, прямої розмови, суперечливі, неповні або неправдиві твердження під час розмови, повна відсутність довіри;**
- **відсутність друзів/подруг-однолітків, неспроможність встановити або зберегти дружбу з однолітками;**
- **схильність до ризикованої, небезпечної поведінки, регулярне порушення правових норм;**
- **часті запізнення на навчання або повна відсутність;**
- **відсутність пояснень запізнення, відмова відповідати або неправдиві відповіді;**
- **труднощі з навчанням і низький освітній рівень;**
- **невиконання домашніх завдань;**
- **невмотивована і непояснювана відмова від участі у позакласних заходах** (виставах, змаганнях, олімпіадах і т.п.);
- **відсутність батьків/опікунів на батьківських зборах.**

Підозру повинно викликати поєднання одразу кількох з вищевикладених ознак.

Якщо в результаті вашої професійної діяльності вам стало відомо, що дитина стала постраждалою або ймовірно постраждалою від торгівлі людьми, невідкладно повідомте про це відповідну службу у справах дітей та орган Національної поліції за місцем перебування дитини. Усі дії щодо такої дитини повинні здійснюватися відповідно до вимог нормативно-правових актів щодо захисту **прав дитини.** (відповідно до постанови Кабінету Міністрів України № 783 від 22 серпня 2012 р. Про затвердження Порядку взаємодії суб'єктів, які здійснюють заходи у сфері протидії торгівлі людьми)

Також звертайтеся за консультацією на Національну гарячу лінію для дітей та молоді:

116 111 або **0 800 500 225** Анонімно. Конфіденційно. Безкоштовно. Цілодобово.

childhotline_ua

CHL116111

Зміст цієї публікації цілковито на відповідальності авторів і необов'язково відображає погляди Ради Європи.

Україна Ла Страда

національна гаряча лінія для дітей та молоді

Будуємо Європу для дітей та разом з дітьми

Council of Europe Conseil de l'Europe

НАЦІОНАЛЬНА СОЦІАЛЬНА СЕРВІСНА СЛУЖБА УКРАЇНИ

ПАМ'ЯТКА

ДЛЯ ОСІБ, ПОСТРАЖДАЛИХ ВІД ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ / ПОСАДОВИХ ОСІБ, ВІДПОВІДАЛЬНИХ ЗА ВСТАНОВЛЕННЯ СТАТУСУ ТАКОЇ ОСОБИ

Що таке торгівля людьми

Торгівля людьми - це порушення прав людини, при якому її експлуатують з метою отримання вигоди. Постраждалими вважаються особи, які потрапляють у трудове, сексуальне або домашнє рабство.
Це лише кілька з багатьох видів такої торгівлі

Форми торгівлі

- Примусова праця
- Рабство
- Звичаї подібні до рабства чи підневільного стану
- Втягнення у злочинну діяльність
- Використання у жебрацтві
- Використання у порнобізнесі
- Усиновлення (удочеріння) з метою наживи
- Сексуальна експлуатація
- Продаж дитини
- Примусова вагітність
- Проведення дослідів над людиною без її згоди
- Вилучення органів у людини
- Залучення у боргову кабалу
- Використання у збройних конфліктах (використання осіб, що знаходяться у підневольному стані іншої особи для виконання нею бойових завдань пов'язаних з поваленням державної влади або порушення суверенітету і територіальної цілісності держави)

Індикатори визначення, що людина є постраждалою

- ☐ Невідповідність умов праці або надання послуг обіцяним
- ☐ Обмеження у вільному пересуванні
- ☐ Заборона вільно спілкуватися з рідними
- ☐ Застосування насильства або погроз
- ☐ Вилучення паспортів, інших документів
- ☐ Примушування до виконання роботи або надання послуг
- ☐ Утримування заробітку або невиплата його взагалі
- ☐ Змушування виплачувати неіснуючі борги
- ☐ Змушування жебракувати або займатися протиправною діяльністю
- ☐ Використання у збройних конфліктах проти волі

Якщо Вас стосується хоча б два пункти - Ви є особою, що постраждала від торгівлі людьми

Види допомоги, що може отримати особа

- Медична допомога (обстеження та лікування)
- Одноразова матеріальна допомога*
- Допомога у працевлаштуванні, перекваліфікація або опанування нової спеціальності
- Правова допомога (відновлення документів, юридичні консультації, тощо)
- Отримання компенсації за заподіяну моральну та матеріальну шкоду
- Психологічні послуги (консультування, емоційна підтримка)
- Надання притулку
- Повернення до країни походження (для іноземців та осіб без громадянства)
- Соціально-педагогічні послуги (відновлення соціальних зв'язків)
- Отримання освіти та поновлення навчання

*виплата матеріальної допомоги здійснюється одноразово у розмірі трьох прожиткових мінімумів для відповідної категорії осіб, установлених на момент звернення особи за матеріальної допомогою

КАРТА ДОПОМОГИ

Установи, до яких можна звернутися за допомогою особі, яка вважає себе постраждалою від торгівлі людьми

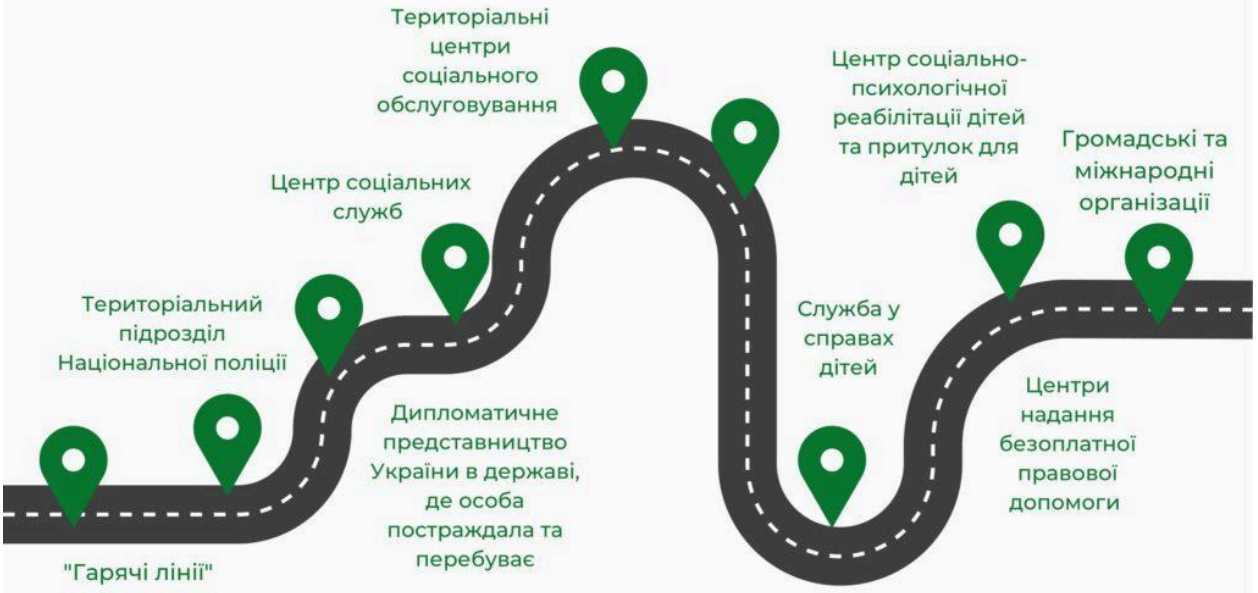

Корисні посилання

10 правил безпеки за кордоном:

https://mvs.gov.ua/uk/bezpecne-ditinstvo/informaciino-prezentaciini-materiali-2/10-pravil-bezpeki-za-kordonom

Онлайн-квест з безпечного працевлаштування

https://quest.stoptrafficking.ohttps://quest.stoptrafficking.org

Відеоролик «Що таке торгівля людьми»

https://youtu.be/1RAtdHZQ9j0